

"HOUT MOET"

NIEUWSBRIEF NR. 32 Oktober 2025

STICHTING "OUD-ZEILEND-HOUT"

In Memoriam Leo Heijne 1953 - 2025

Op 20 augustus is een eind gekomen aan de inzet van Leo voor het behoud van oude houten zeilboten.

Dat betekent een zeer gevoelige streep door het kunnen benutten van zijn expertise, opgebouwd in zo vele jaren.

Zijn kennis van zaken omtrent de Voorlopers, de W-klasse, de 7.10m klasse en in het bijzonder de Brunica was en is ongekend.

En de daad bij zijn weinige woorden voegend, zijn vele restauratie projecten door hem gerealiseerd.

De Stichting Oud Zeilend Hout is een steunpilaar kwijt in het realiseren van haar doelstellingen, maar zal er alles aan doen om in zijn geest voort te gaan.

Duif: een Scow Tempo met karakter

Soms begint een avontuur met een opwelling. En met advertentie op Marktplaats. "Zullen we gewoon even gaan kijken?", zeiden we tegen elkaar, en voor je het weet rij je op een zaterdag naar Tilburg, best een eind vanuit Den Haag. Zo begon het voor ons, op 23 maart 2024, toen we een klein houten zwaardbootje gingen bekijken.

We hebben al een Kolibri 560, maar een houten open bootje bleef stiekem toch ook wel een droom van ons.

En deze Scow Tempo zag er zó leuk uit dat we het niet konden laten. Toen we de boot zagen, hoefden we dan ook niet lang na te denken: "even kijken" werd al snel "diezelfde dag meenemen".

Onderweg naar huis wisten we ook meteen hoe ze moest gaan heten. We wilden in het vogelthema blijven, en zo werd de naam "Duif". Thuis begon het avontuur pas echt.

De vorige eigenaar wist er niet veel van te vertellen, dus het was een beetje een verrassing wat we precies gekocht hadden. Maar bij het uitpakken kwamen we erachter dat we een pareltje in handen hadden. Het houtwerk en de lak waren prachtig onderhouden. Alleen de houten mast baarde zorgen: schitterend om te zien, maar zwaar én met een flinke barst. Dus begon het klussen.

Voor onze eerste proefvaart freesden we de barst uit en vulden hem op. We konden niet wachten om het water op te gaan, ook al waaide het in dat eerste vrije weekend stevig. Toch gingen we. Nieuw bootje, eigen reparaties, harde wind... Of het verstandig was? Waarschijnlijk niet. Maar we konden het niet laten, en wat een ervaring: Duif schoot in plané over het water, een waar racemonster! Totdat we plots een harde **KRAK** hoorden...

Mijn eerste reflex: handen boven het hoofd – de mast! Maar die stond er nog. Een aantal seconden later merkten we het pas, we hadden geen

roerkracht meer. Zwaard en roer gebroken. Ons Scow-avontuur leek alweer voorbij nog voor het goed en wel begonnen was.

We doken de schuur weer in om een nieuw zwaard te maken, dit keer extra stevig. Alsof het zo moest zijn, vonden we een paar weken later op Marktplaats een tweede Scow Tempo "*gratis op te halen, heeft wat liefde nodig*". Een wedstrijdvoering! We reageerden meteen en hadden geluk: welkom Duif 2.

Maar "wat liefde nodig" bleek een flinke onderschatting. Het hout was verrot, je zakte er zó doorheen. Toch was het geen verloren boot: ze had een prachtige aluminium mast, een goed roer, een trapeze, betere klemmen, een rolfoek én een dekzeil. Waardig namen we afscheid van de romp van Duif 2, maar gaven al

haar bruikbare onderdelen een tweede leven op Duif 1. Dank je wel, Duif 2, rust zacht. De rest van het seizoen hebben we heerlijk kunnen varen met onze compleet gereviseerde Scow Tempo. Deze winter stond ze weer binnen: de lak aan de onderkant liet los. Onze kerstdagen en winterweekenden stonden in het teken van schuren en lakken – tien lagen later glanst de romp weer als nieuw. Ook maakten we een nieuw dekzeil, zodat ze buiten goed beschermd ligt.

Inmiddels ligt Duif weer op Vlietland bij Leiden, haar thuishaven. En wij? Wij zijn klaar om al die klusuren ruimschoots in te ruilen voor zeiluren. Duif heeft ons hart gestolen, en we kijken uit naar nog vele avonturen.

Pieter Jan, Christine en Joep Schoenmaeckers

Foto Gerrit Scheeres Evenement 2025 Zuidlaren

Ook in 2026 weer donateur zijn? Maak uw donatie van min € 25,- over op rekening:

NL37 RBRB 0965 0565 38 t.n.v. Stichting Oud Zeilend Hout te Groningen onder vermelding van **donatie 2026** en uw emailadres.

Donateur worden? Dat kan via het aanmeldformulier op de site:

http://www.oudzeilendhout.nl/inschrijfformulier_donateur.pdf

Tempo Scow

De Tempo Scow is een sportieve, tweepersoons zeilboot (zwaardboot) met een platte, onconventionele romp en is uitgerust met een trapeze en spinnaker, wat hoge snelheden mogelijk maakt. De boot staat bekend om zijn stabiliteit en is daardoor ook geschikt voor zeilers die nog niet veel ervaring hebben. Met windkracht 4 of 5 en de spinnaker, ervaren zeilers een snelle en sportieve boot

Afmetingen van de Tempo Scow:

lengte 4.72 m, breedte 1.52 m.,
zeiloppervlakte grootzeil 8.5 m², fok 3 m²,
genua 3.9 m², spinnaker 13 m².

Van de Tempo Scow was de romp oorspronkelijk van hechthout en later alleen

nog van polyester. De rondhouten waren vroeger van hout en later van aluminium.

De Tempo Scow is in 1964 ontworpen in Zuid Afrika door Jack Köper.

Scow betekent platte boot. De boot heeft een hydrodynamisch vorm, die het best tot zijn recht komt als de boot schuin wordt gezeild. De brede gangboorden voorkomen dat er veel water in de kuip komt. Het ontwerp is gericht op zelfbouw met hechthout. Tegenwoordige worden de tempo scow's van polyester gemaakt, maar nog steeds niet op jachtwerven

maar door middel van mallen die gehuurd worden van de klasse-organisatie.

In 1964 werd in Nederland de eerste Tempo Scow gebouwd en het ontwerp sloeg meteen aan. In hetzelfde jaar werd er een klasseorganisatie opgericht. In 1970 werd het een nationale klasse. Wedstrijden voor de Tempo Scow waren er bij de Sneekweken van 1968 (14 deelnemers) en 1969 (12 deelnemers).

<https://www.tempo-scow.org/niederlande//wueu>

De **Olympia** gebouwd in 1917 door W. Helder en Jaap Helder (10 jaar oud)

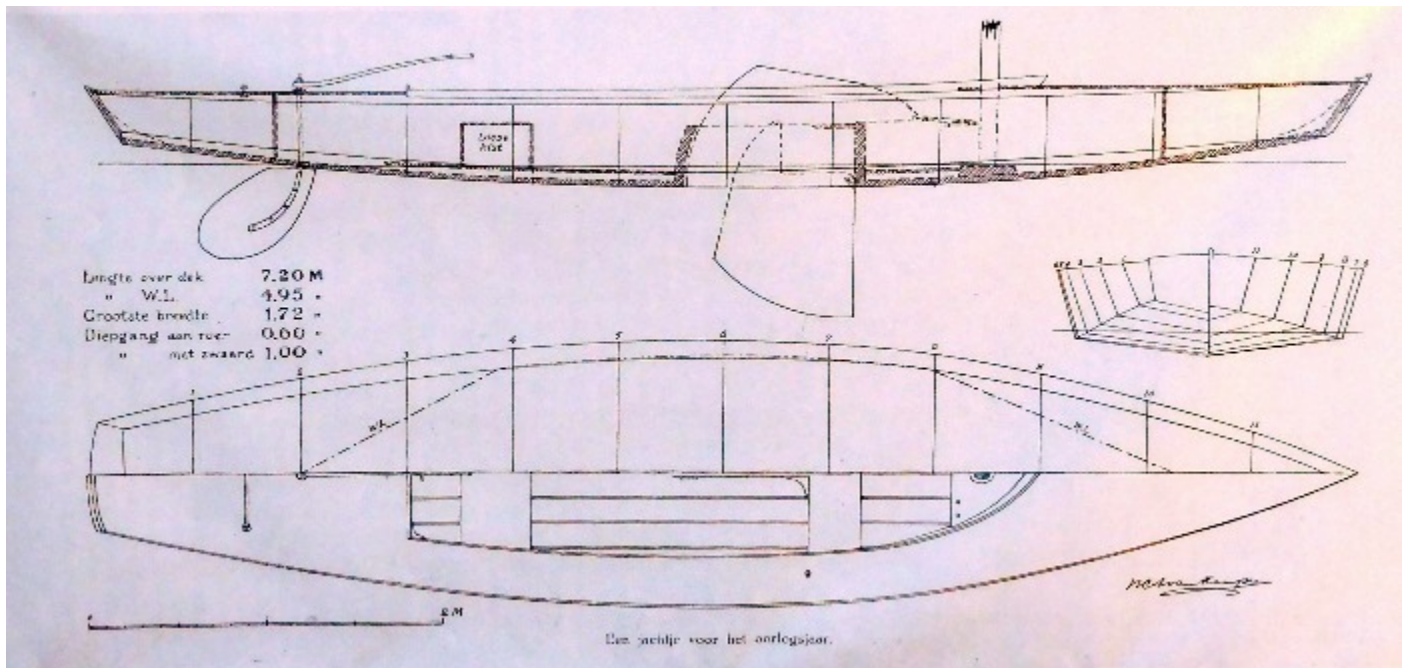
Door de familie van Leo Heijne wordt nu voor deze door Leo met veel zorg gerestaureerde boot een nieuwe zorgzame eigenaar gezocht.

Hierboven de boot in 2017 na restauratie door Leo Heijne.

In de eerste wereldoorlog, 1914-1918, was Nederland neutraal, maar op vakantie gaan naar de omliggende landen was onmogelijk. Het gevolg was een ervaring van de recreatie in eigen land. Ook de watersport profiteerde daarvan. Met name de roeisport, maar ook de zeilsport pikte een graantje mee.

Bijzondere houtsoorten waren niet of moeilijk te krijgen. Gevolg er moest met goedkopere (inlandse) houtsoorten gewerkt worden. Gevolg hiervan was bijvoorbeeld dat bij de Regenboogklasse de boten geverfd werden in verschillende kleuren, van daar de naam.

Ook werden er boten ontworpen, waarbij zo min mogelijk materiaal verspild werd. Naar een knikspant ontwerp van H.C.A. van Kampen werd de Olympia in 1917 door W. Helder en Jaap Helder in Paterswolde gebouwd.

Ook bij Visser in Paterswolde werden een aantal van dergelijke boten gebouwd. De tekeningen werden daarbij niet altijd exact gevolgd. Deze schepen hebben jaren in de W-klasse met de wedstrijden meegedaan. Later werden ze in de verhuurvloot opgenomen. Voor de Olympia is dit de redding geweest. Bij het ontmantelen van de werf van de firma Helder is deze boot naar Leo Heijne gegaan die hem heeft gerestaureerd.

Op de foto's hieronder is te zien hoe de naden tussen de bodemplanken uitgezaagd zijn om vervolgens weer met latten opgevuld te worden. En tenslotte de boot in het water bij VW DTP

Hiernaast een foto uit het archief van Leo, de *Olympia* in 1927 tijdens een 'zijlles'.

De **Quick** een 7m1 klasse

in 1925 gebouwd bij Visser in Paterswolde. Hieronder een foto van deze boot van Leo Heijne tijdens het Oud Zeilend Hout evenement in 2008 op de Langweerderwielen.

De boot is sindsdien droog opgeslagen, maar dat levert wel wat

problemen op zoals kieren tussen de gangen.

Voor deze boot uit de nalatenschap wordt door de familie van Leo ook nog een liefhebber gezocht die een restauratie ter hand wil nemen.

Belangstellenden voor deze booten van Leo wil onze voorzitter Jaap Ruggie wel doorverwijzen naar de familie.

Tel. Jaap 06-13207413

